

Inventarisatie naleefniveau rookvrije horeca najaar 2013

Onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL heeft in opdracht van de NVWA, vanaf december 2008/begin januari 2009 negen kwartaalmetingen uitgevoerd naar het naleefniveau van het rookverbod binnen de horeca (laatste meting december 2010/januari 2011). Per kwartaal zijn ruim 600 aselect gekozen horecagelegenheden geobserveerd in 25 geselecteerde gemeenten die een goede dwarsdoorsnede van Nederland vormen. Hierbij is een verdeling toegepast over de volgende zes horecacategorieën: café en discotheek; restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum); hotel en recreatie. Uit de cijfers van de eerste negen kwartaalmetingen blijkt dat de laatste vijf horecacategorieën een hoog naleefniveau hebben. Om die reden is de frequentie van de metingen in deze sectoren verlaagd en wordt de naleving van deze sectoren eens per jaar in het najaar geïnventariseerd. De meting van alle hoofdcategorieën wordt de totaalmeting genoemd, waarvan in het najaar verslag wordt gedaan.

Bij de hoofdcategorie cafés en discotheeken, waar de naleving nog onvoldoende is, wordt twee keer per jaar de naleving gemeten; in het voorjaar en het najaar. Dit wordt de deelmeting genoemd. Bij deze meting worden in totaal 400 observaties verricht, verdeeld over vier subcategorieën, te weten: 100 discotheeken; 100 eetcafés; 100 cafés die niet onder de uitzondering vallen; en 100 cafés die wel onder de uitzondering vallen¹.

In deze factsheet worden de resultaten van de najaarmeting 2013 weergegeven. In paragraaf 1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten van de discotheeken, eetcafés, cafés die niet onder de uitzondering vallen en cafés die wel onder de uitzondering vallen in het najaar van 2013. Deze resultaten worden vergeleken met de deelvoorjaarmetingen 2011 en 2013. In paragraaf 2 komen de bevindingen van de oorspronkelijke zes horecahoofdcategorieën aan bod. Hierbij wordt een vergelijking gemaakt met de totaalmetingen najaar 2009 en najaar 2012. Voor de vergelijkbaarheid zijn van deze metingen de resultaten van de hoofdcategorie café en discotheek samengenomen (in totaal een vergelijkbare steekproef van 100 per meting).

1. Resultaten vier subcategorieën café en discotheek

In deze paragraaf worden voor de vier subcategorieën discotheeken, eetcafés, cafés niet onder de uitzondering en cafés onder de uitzondering² de resultaten weergegeven van de (deel)voor- en najaarmeting 2011, (deel)voor- en najaarmeting 2012 en (deel)voor- en najaarmeting 2013. Daarnaast zijn ter vergelijking voor de zes metingen steekproeven getrokken van 100 gelegenheden uit de subcategorieën discotheeken, eetcafés en cafés die niet onder de uitzondering vallen. Dit wordt weergegeven als 'Totaal steekproef'.

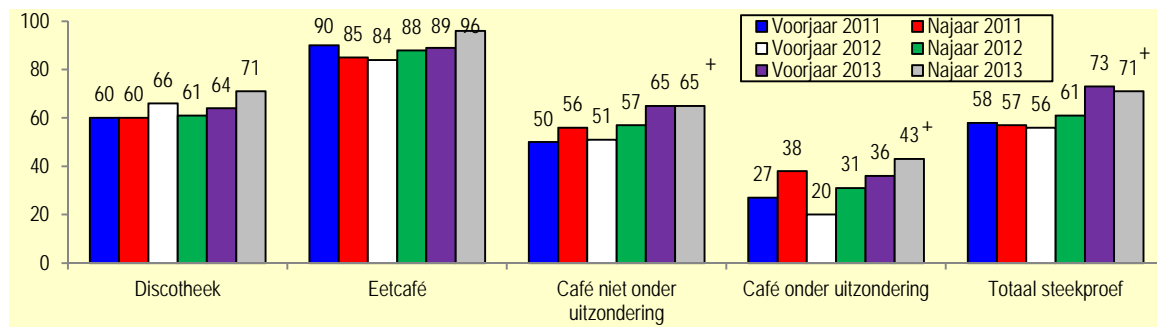
Aanwezigheid rokers

Tijdens de observaties is gekeken of er wel of niet wordt gerookt. In alle zes de metingen zijn het voornamelijk de eetcafés waar geen rokers aanwezig zijn (voorjaar 2011: 90%; voorjaar 2013: 89%; najaar 2013: 96%, figuur 1). Bij de discotheeken en de cafés die niet onder de uitzondering vallen zijn in het najaar van 2013 bij respectievelijk 71% en 65% geen rokers aanwezig. Bij de cafés die niet onder de uitzondering vallen is er sprake van een stijgend percentage van bedrijven zonder rokers ten opzichte van de meting in het voorjaar van 2011. De cafés die onder de uitzondering vallen, en waar roken toegestaan kan worden mits zij dit aanduiden, maken veelal gebruik van deze uitzonderingspositie. Bij 43% van deze cafés wordt tijdens het najaar van 2013 niet gerookt op moment van observatie. Er is echter sprake van een stijging ten opzichte van het voorjaar van 2011 toen nog bij 27% niet werd gerookt op moment van observatie. De Totaal steekproef laat zien dat de afwezigheid van rokers vergeleken met het voorjaar van 2011 is gestegen. In het voorjaar van 2011 waren bij ruim de helft (58%) van de gelegenheden geen rokers aanwezig, terwijl dit in het najaar van 2013 significant is gestegen naar bijna drie kwart (71%). In het voorjaar van 2013 lag dit percentage met 73% op hetzelfde niveau.

¹ Er is een uitzondering gecreëerd voor de kleine cafés zonder personeel. De cafés die onder de uitzondering vallen moeten aan een aantal criteria voldoen. Zij dienen te beschikken over maximaal één horecalokaleiteit, de vloeroppervlakte van deze ene horecalokaleiteit moet kleiner zijn dan 70m² en de bedrijfsactiviteit moet vrijwel uitsluitend bestaan uit het verstrekken van alcoholhoudende drank. Cafés die aan de uitzonderingscriteria voldoen en het roken toelaten, zijn tevens wettelijk verplicht om bij de ingang aan te duiden dat zij een rookcafé zijn. Na herziening van de Tabakswet komen deze uitzonderingen weer te vervallen.

² Voor het bepalen van uitzonderingscafés is een bestand verkregen van de NVWA met alle horecagelegenheden die beschikken over een actieve drank- en horecavergunning. Met behulp van dit bestand zijn cafés met één lokaleiteit <70m² geselecteerd. Vervolgens is tijdens het observeren nagegaan of het café met name op drankverstrekking is gericht en hoeveel personen werkzaam zijn in het café.

Figuur 1 Geen rokers naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-107)

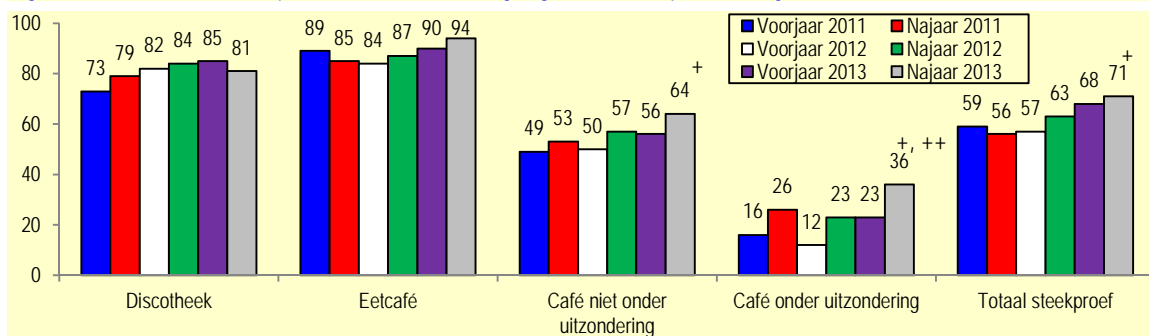

+ Significante stijging tussen meting voorjaar 2011 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

Aanwezigheid asbakken

Het zijn in de zes metingen ook met name eetcafés waar geen asbakken op tafels/bar zijn geobserveerd (voorjaar 2013 89%, voorjaar 2011 90% en najaar 2013 94%, figuur 2). Bij de cafés die niet onder de uitzondering vallen is het percentage waar geen asbakken op de tafels/bar staan gestegen van 49% in het voorjaar van 2011 naar 64% in het najaar van 2013. Ook de cafés die wel onder de uitzondering vallen laten een significante stijging zien ten opzichte van zowel het voorjaar van 2011 (16%) als het voorjaar van 2013 (23%). Bij de Totaal steekproef is er eveneens sprake van een stijging in het percentage gelegenheden waar geen asbakken op de tafels/bar aanwezig zijn: van 59% in het voorjaar van 2011 naar 71% in het najaar van 2013.

Figuur 2 Geen asbakken op de tafels/bar naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-107)

+ Significante stijging tussen meting voorjaar 2011 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

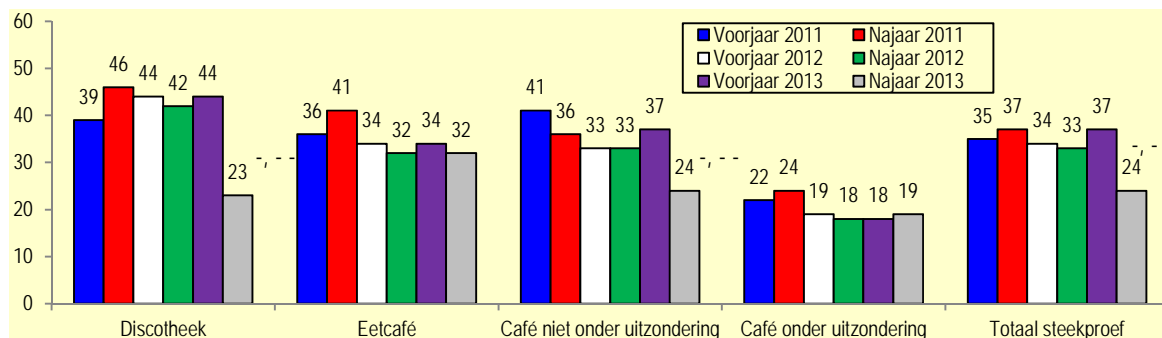
++ Significante stijging tussen meting voorjaar 2013 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

Aanduiding

Tijdens de metingen is ook gekeken of het rookverbod in de horecagelegenheden wordt aangeduid. Het aanduiden is één van de maatregelen die bijdraagt tot een goed rookbeleid. Het is sinds het nieuwe Besluit Uitvoering rookvrije werkplek, horeca en andere ruimten van kracht is, dan ook verplicht voor alle horecagelegenheden waar niet gerookt mag worden.

Bij de discotheeken heeft een kwart (23%) van de gelegenheden in het najaar van 2013 een aanduiding van het rookverbod, dit is een daling ten opzichte van zowel het voorjaar van 2011 (39%) als het voorjaar van 2013 (44%) (figuur 3). Ook bij cafés die niet onder de uitzondering vallen is het percentage dat een aanduiding van het rookverbod heeft gedaald: 24% in het najaar van 2013 tegenover 41% in het voorjaar van 2011 en 37% in het voorjaar van 2013. Dit geldt tevens voor de Totaal steekproef (24% tegenover 35% respectievelijk 37%). Cafés die onder de uitzondering vallen en het roken toestaan hebben minder vaak de verplichte aanduiding (dat er gerookt mag worden) dan de andere subcategorieën.

Figuur 3 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid, in % (per categorie: n=100-104)

* Significante daling tussen meting voorjaar 2011 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

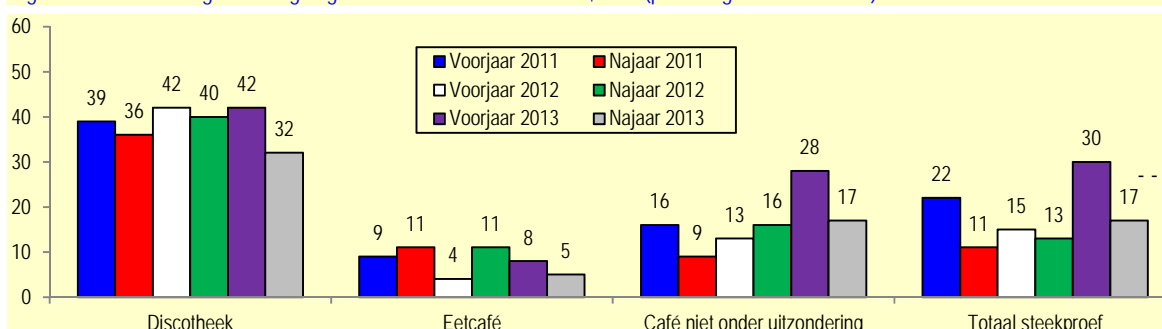
** Significante daling tussen meting voorjaar 2013 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

Tevens is geobserveerd waar de aanduiding zich bevindt. In alle zes de metingen hebben de verschillende soorten gelegenheden de aanduiding voornamelijk op de deur of het raam zodat deze van buiten zichtbaar is. Bij de discotheken is het percentage waarbij de aanduiding vanaf buiten zichtbaar is, toegenomen van 27% in het voorjaar van 2011 tot 61% in het najaar van 2013. Bij de cafés die niet onder de uitzondering vallen is er ook sprake van een stijging; van 46% in het voorjaar van 2011 tot 64% in het najaar van 2013.

Rookruimtes

Tijdens de metingen is ook gekeken naar de aanwezigheid van rookruimtes (in het horecabedrijf). In het najaar van 2013 heeft 32% van de discotheken een rookruimte (figuur 4). De aanwezigheid van rookruimtes ligt bij de andere categorieën beduidend lager. De afzonderlijke subcategorieën laten geen significante verschillen zien ten opzichte van de voorgaande drie metingen. Bij de Totaal steekproef bedraagt dit percentage in het najaar van 2013 17%, hetgeen significant verschilt van de vorige meting in het voorjaar van 2013 (30%).

Figuur 4 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte, in % (per categorie: n=100-106)

** Significante daling tussen meting voorjaar 2013 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

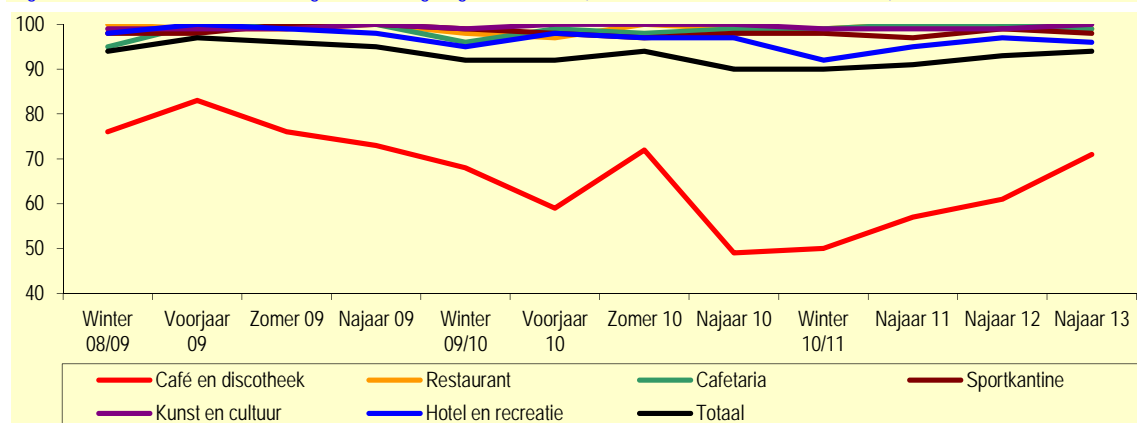
2. Resultaten zes hoofdcategorieën

In dit tweede deel worden de resultaten gepresenteerd van de zes hoofdcategorieën: cafés en discotheken (inclusief eetcafés, exclusief cafés die onder de uitzondering vallen); restaurants; cafetaria's en snackbars; sportkantines; kunst en cultuur (theaters, bioscopen, musea); hotels en recreatiegelegenheden. Hierbij wordt de laatste meting (najaar 2013) vergeleken met de najaarmeting 2009 en de najaarmeting 2012.

Aanwezigheid rokers

Bij het overgrote deel van de horecagelegenheden wordt op moment van de observaties niet gerookt (figuur 5). In 94% van alle horecagelegenheden zijn tijdens de najaarmeting van 2013 geen rokers aanwezig. Het totale percentage horecagelegenheden waar geen rokers aanwezig zijn, ligt vergeleken met de metingen in het najaar van 2009 (95%) en in het najaar van 2012 (93%) op hetzelfde niveau.

Figuur 5 Geen rokers aanwezig naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-105; totaal N=599-607)

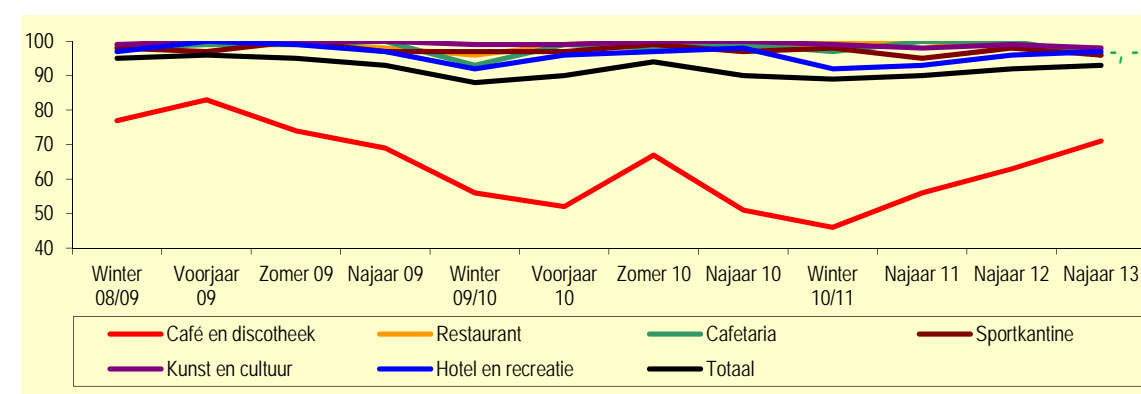

	Café en discotheek	Restaurant	Cafeteria	Sportkantine	Kunst en cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	73	100	100	100	100	98	95
Najaar 10	49	99	99	98	100	98	90
Najaar 11	57	100	100	97	99	95	91
Najaar 12	61	99	100	99	99	97	93
Najaar 13	71	99	99	98	100	96	94

Aanwezigheid asbakken

Het percentage horecagelegenheden waar geen asbakken op tafels/bar zijn geobserveerd ligt tijdens de najaarmeting 2013 op 93% (figuur 6). Bij de categorie cafetaria's en snackbars is er tussen de najaarmeting 2009 en najaarmeting 2013 sprake van een daling van 100% naar 96%. Ook ten opzichte van de najaarmeting 2012 is het percentage cafetaria's waar geen asbakken aanwezig zijn gedaald.

Figuur 6 Geen asbakken op de tafels/bar aanwezig naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-105; totaal N=599-608)

	Café en discotheek	Restaurant	Cafeteria	Sportkantine	Kunst en cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	69	98	100	97	100	97	93
Najaar 10	51	97	99	97	100	98	90
Najaar 11	56	100	100	95	99	93	90
Najaar 12	63	98	100	98	99	96	92
Najaar 13	71	98	96	96	98	97	93

- Significante daling tussen meting najaar 2009 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

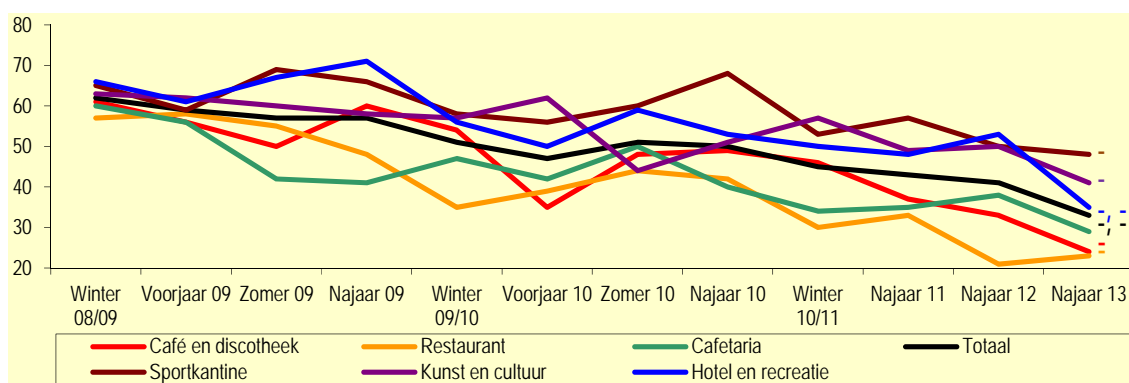
-- Significante daling tussen meting najaar 2012 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

Aanduiding

Gemiddeld heeft in het najaar van 2013 een derde (33%) van alle horecagelegenheden een verplichte aanduiding van het rookverbod (figuur 7). Vergeleken met het najaar van 2009 en het najaar van 2012 is het percentage horecagelegenheden met een aanduiding gedaald: 33% in het najaar van 2013 tegenover 57% in het najaar van 2009 en 41% in het najaar van 2012. De daling in het najaar van 2013 ten opzichte van de najaarmeting 2009 doet zich voor bij cafés en discotheken (24% tijdens de najaarmeting 2013 versus 61% in het najaar van 2009), restaurants (23%

tegenover 48%), sportkantines (48% tegenover 66%) en hotels en recreatie (35% versus 71%). Vergeleken met het najaar van 2012 laat bij de afzonderlijke soorten horecagelegenheden alleen bij de categorie hotel en recreatie een significante daling zien (35% tijdens najaarmeting 2013 tegenover 53% tijdens najaarmeting 2012).

Figuur 7 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-105; totaal N=599-607)

	Café en discotheek	Restaurant	Cafeteria	Sportkantine	Kunst en Cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	61	48	41	66	58	71	57
Najaar 10	49	42	40	68	51	53	50
Najaar 11	37	33	35	57	49	48	43
Najaar 12	33	21	38	50	50	53	41
Najaar 13	24	23	29	48	41	35	33

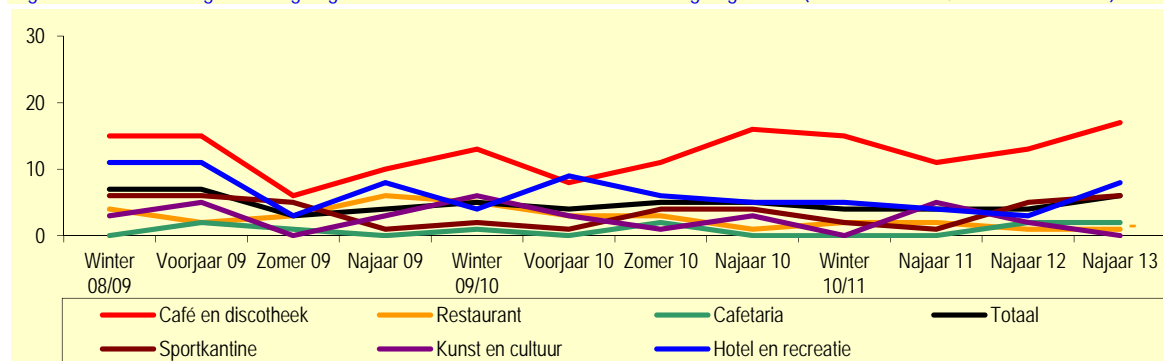
- Significante daling tussen meting najaar 2009 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

-- Significant daling tussen meting najaar 2012 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.

Rookruimtes

Het totale percentage horecagelegenheden met een rookruimte is tijdens de laatste meting in het najaar van 2013 6% (figuur 8). Bij de metingen in het najaar van 2009 en 2012 lag dit totale percentage op hetzelfde niveau (beide 4%). Het percentage rookruimten ligt bij cafés/discotheeken hoger dan bij de andere horecacategorieën. Tijdens de laatste meting ligt dit percentage op 17% en is daarmee weinig veranderd vergeleken met de najaarmeting 2009 (10%) en het najaar van 2012 (13%). Bij de restaurants is het percentage met een rookruimte gedaald van 6% in het najaar van 2009 naar 1% in het najaar van 2013.

Figuur 8 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte naar soort gelegenheid (soort: n=99-105; totaal N=599-607)

	Café en discotheek	Restaurant	Cafeteria	Sportkantine	Kunst en cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	10	6	0	1	3	7	4
Najaar 10	16	1	0	4	3	5	5
Najaar 11	11	2	0	4	1	5	4
Najaar 12	13	1	2	5	2	3	4
Najaar 13	17	1	2	6	0	8	6

- Significante daling tussen meting najaar 2009 en meting najaar 2013, $p < 0,05$.